

SIAMO DI NUOVO INSIEME

NR. 10 ■ SERIE NOUĂ ■ DECEMBRIE 2008 – IANUARIE 2009

FONDATA ÎN 2007 ■ ISSN 1843-2085 ■ REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.** CU SPRIJINUL FINANCIAR AL GUVERNULUI ROMÂNIEI, PRIN DEPARTAMENTUL PENTRU RELATII INTERETNICE

Iată-ne în anul 2009...

În anul 2008, RO.AS.IT. a acționat, cu respect și dragoste pentru comunitățile de etnici italieni, dar și pentru emigrația italiană de dată mai recentă, ori de câte ori a construit ceva pentru acestea, fie că a fost vorba despre o carte, o expoziție, un CD cu muzică tradițională, un festival, o tabără pentru copii sau de intervenții

Prin tradiție, prima lună a noului an este aducătoare de ger, dar și de bilanțuri, când cei mari își îngăduie răgazul de a privi retrospectiv la anul ce s-a dus, cu întrebarea – cum a fost anul care a devenit *trecut*... ce le-a adus în viață?... sau ... ce le-a luat din ea?!... Și fiecare își pune speranța în Anul cel Nou, pe care, cu siguranță și în mod firesc, toți și-l doresc cât mai bun.

parlamentare în cazul unor probleme mai dificil de rezolvat, deci, alături, și la bucurii și la nevoi.

Pentru anul care de abia a început, Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. – își dorește să realizeze o cât mai strânsă conlucrare și unitate între comunitățile de etnici italieni ce trăiesc pe aceste meleaguri, cu scopul de a promova valorile culturale, personalitățile de anvergură care s-au ridicat din rândurile acestora și au adăugat efortul lor creator la propășirea noii lor patrii alături și în deplină concordanță cu

populația majoritară și reprezentanții celorlalte minorități naționale. Dorim, de asemenea, ca împreună să contribuim la promovarea unei imagini reale a României în Italia, să ne bucurăm de stima cetățenilor ei. Să dezvoltăm învățământul limbii italiene ca limbă maternă, să perfecționăm formațiile corale și de dansuri italiene pe care le avem. Să organizăm în cele mai bune condiții cea de-a V-a ediție a Simpozionului internațional “Dialogul cultural și interetnic”, care va fi dedicat anul acesta creativității ș.a.

RO.AS.IT. speră că în acest an va reuși să realizeze mult așteptatul album dedicat istoriei emigranților italieni în România, pe care îl dorește cât mai complet și pentru care așteaptă contribuțiile prețioase ale fiecărui etnic italian din România. Numai grație informațiilor de la sursa directă pe care o reprezentați Dvs. vom putea face ca acest album să fie cât mai complet, adică să illustreze istoria cât mai multor familii ale etnicilor noștri. Așadar, nu ezitați să ne transmiteți orice știre despre familia Dvs., documente, fotografii, cărți, periodice etc., pe care ne obligăm să vi le restituim după apariția albumului, în cazul în care Dvs. doriți aceasta.

Totodată, dorim să vă oferim, în continuare, o revistă în care să vă regăsiți și care să vă reprezinte, să răspundă intereselor Dvs. culturale și de informare generală, să reflecte viața comunităților de etnici italieni și implicarea lor în viața politico-economică și culturală a țării. Și pentru aceasta contăm pe neprețuita Dvs. colaborare.

RO.AS.IT. dorește din toată inima să fie alături de Dumneavoastră toți, și în acest nou an, pe care vi-l dorim cât mai mănos. Sănătate, împliniri și bucurii. ■

Gabriela Tarabega

SIAMO DI NUOVO INSIEME

FONDATA ÎN 2007

NR. 10 ■ SERIE NOUĂ
DECEMBRIE 2008 –
IANUARIE 2009

ISSN 1843-2085

Revistă editată
de Asociația Italianilor
din România **RO.AS.IT.**
cu sprijinul financiar al
Guvernului României,
prin Departamentul
pentru relații interetnice

Președinte fondator
Mircea Grosaru

Seniori editori
Cristian Țopescu
Nicolae Luca

Colectiv redacțional

Director
Gabriela Tarabega

Redactori
Emanuele Leoni
Elena Bădescu
Dan Comarnescu

Design & pre-press
Square Media SRL

**Asociația
Italianilor
din România
RO.AS.IT.**

asociație cu statut
de utilitate publică

Str. Lipscani nr. 19, etaj 1
030031 București
Tel./Fax: 021 313 3064
ufficio@roasit.ro

www.roasit.ro

- 06 Galileo Galilei și Anul
 Internațional al Astronomiei
- 09 2009 – Anul european
 al creativității și inovării
- 10 Instituirea și decernarea
 premiului Teresa Ferro

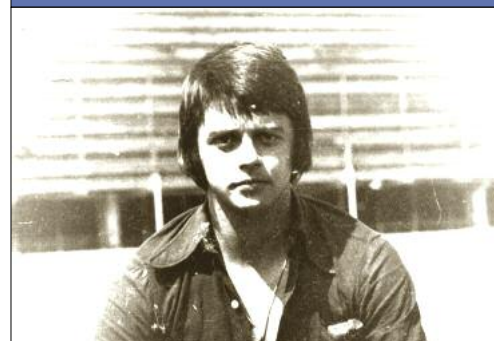
EVENTI / EVENIMENTE

CULTURA / CULTURĂ

- 12 **Interviu cu Cătălin Ionescu Arbore, director general
 al Operei Naționale București**
- 16 **Artă tradițională românească la Venetia**
- 18 **Gaudeamus – 2008. Prezențe italiene**
- 19 **Valentino Fioravanti în premieră la București**

SOCIETĂ' / SOCIAL

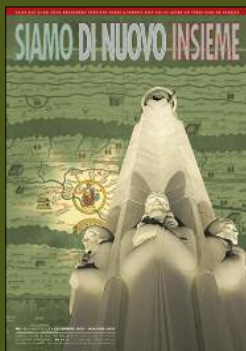
- 19 **La invitația CO.AS.IT,
 vârstnicii italieni omagiați
 la Institutul Italian de
 Cultură din București**
- 20 **Comunită italiana di
 Galazi. Specific italian la
 Galați**
- 23 **Liceul „Dante Alighieri”: Inaugurarea unui laborator intelectual**
- 24 **Fotbaliști români de origine italiană**
- 25 **Statutul imigrantului în România. Minorități tradiționale și
 minorități noi**

- 26 **Alegeri parlamentare 2008.
 Rezultate și comentarii**

GIURIDICA / JURIDIC

- 28 **Notizie / Știri**
- 31 **Pagina dei lettori**

Natale con

În jurul mesei gătită de sărbătoare, ce încă se mai vrea tradițională, cu bucate care mai de care mai îmbietoare, pline de miresme și savoare, se deapănă întâmplări de peste an sau amintiri dragi inimii, dar, mai ales, este pândită sosirea Moșului aducător de daruri, căci toți suntem dornici de surprize și trăim clipe de sinceră bucurie atât pentru cele pe care le așteptăm, cât și pentru cele pe care, la rândul nostru, le oferim. Într-un cuvânt, trăim o seară de poveste. Iar dacă e vorba de poveste, atunci să facem o incursiune în lumea de legendă a Crăciunului, cu precizarea că Sărbătoarea Nașterii Domnului, stabilită la 25 decembrie, apare clar pentru prima dată la Roma în anul 354. Așa că...

De Crăciun – fie el pe 25 decembrie, la creștinii ce se conduc după calendarul gregorian sau 12 zile mai târziu, după stilul vechi, al celui iulian, pentru ruși, sârbi, ucraineni, pentru locuitorii de peste Prut, sau pe 6 ianuarie pentru armeni – mai mult decât în oricare altă zi din an simțim nevoia de a nu fi singuri, ci de a sta împreună cu cei dragi, cu familia în primul rând, participând cu tot sufletul la pregătirea bucatelor, la ritualul împodobirii bradului, al meșteririi ieslei în miniatură, adevărind astfel vechea zicală italienească *Natale con i tuoi, Pasqua con chi vuoi* (Crăciunul cu ai tăi, Paștele cu cine vrei).

...A fost odată... o seară când Fecioara Maria, căreia îi venise sorocul să-l nască pe fiul lui Dumnezeu, umbla însoțită de dreptul Iosif din casă în casă, rugându-i pe oameni să-i ofere adăpost. Ajunghând la casa unui anume Crăciun, a fost dusă de soția acestuia în grajd, unde a dat naștere lui Isus, pruncul cel sfânt...

...Și a fost odată... dar mai este și astăzi încă... un Moș Crăciun. Cel mai iubit și cel mai darnic dintre toți... El este cel care ne aduce daruri în seara de Ajun, el este cel căruia îi scriem și îi promitem că dacă vom găsi sub brad sau pe cămin, sau în oricare alt loc din casă cadoul mult visat, anul ce vine vom fi mai cuminți, mai silitori, dar mai ales ascultători. Dar ce știm despre el?

Potrivit legendei creștine, Moș Crăciun nu ar fi fost bun de la început, ba dimpotrivă chiar, căci despre el se spune că și-ar fi pedepsit crunt soția, pe Crăciuneasa, tăindu-i mâinile, pentru că fără știrea și încuviințarea lui îi primise pe Iosif și pe Fecioara Maria și le oferise adăpost în staul. Dar printr-o minune, Maica Domnului i-a lipit Crăciunesei mâinile la loc și înmărmurit de miracol, Crăciun s-a convertit la creștinism. Ba de bucurie că nevasta a scăpat de vătămare, a aprins în curtea casei un rug din trunchiuri de brad și a încins cu toate slugile o horă. După aceea, a împărțit Sfintei Familii lapte, caș, urdă și smântână. De aici transfigurarea Moșului Crăciun într-un bătrân sfântos și bun, care aduce în ajunul nașterii Domnului daruri copiilor, obicei care evocă darurile pe care le-au adus regii-magi în staul, la venirea noului Mesia.

O altă poveste despre originea lui Moș Crăciun se deapănă cam de prin secolul IV și este legată de figura legendară a Sfântului Nicolae, om de o generozitate și bunătate proverbiale, cunoscut apărător al dreptei credințe și ocrotitor al copiilor. Sf. Ierarh Nicolae a săvârșit multe minuni, atât în timpul vieții cât și după trecerea la cele veșnice, fapt pentru care a continuat să fie iubit de-a lungul timpului, iar moaștele sale au fost luate de către neguțătorii italieni (sau de cruciați, după alte legende) și aduse în anul 1087 la Bari, în sudul Italiei, unde se păstrează și astăzi. Să nu uităm că Biserica Sf. Gheorghe Nou din București, de la kilometrul 0, adăpostește mâna dreaptă a Sfântului. Legenda despre Sf. Nicolae, unul dintre cei mai populari sfinți ai Bisericii, atât Ortodoxe, cât și Catolice, venerat în toată Europa, a fost întreținută cu deosebire în Belgia și Olanda, unde numele Sf. Nicolae – *Sint Nicolaas* a devenit *Sinter Klaas*.

Prin secolele XVII - XVIII, când grupuri de emigranți olandezi au ajuns în America și au fondat Noul Amsterdam, devenit apoi New York, aceștia au adus cu ei și tradițiile locurilor natale și astfel a luat naștere cuvântul *Santa Claus*, pronunțarea în americană pentru flamandul *Sinterklaas*, iar imaginea ierarhului s-a transformat în aceea a unui spiriduș vesel,

i tuoi...

devenit pe scurt *Santa*, cel ce oferă daruri, în America, Canada și în multe alte țări din lumea anglo-saxonă.

Italianilor le sunt aduse darurile de *Babbo Natale* în luna decembrie, de Natività, dar și în noaptea de 5 ianuarie, de la vrăjitoarea mereu surâzătoare *La Befana* sau *Epifania*, cea despre care se povestește că a refuzat să-i conducă pe magi la Bethleem și pentru a-și răscumpăra greșeala umblă acum din casă în casă pentru a-l afla pe pruncul Isus.

*La Befana vien di notte
Con le scarpe tutte rotte
Col vestito alla romana
Viva, Viva La Befana!*

sau ca într-o versiune din provincia Trento:

*Viene, viene la Befana
Vien dai monti a notte fonda
neve e gelo la circondan..
neve e gelo e tramontana!
Viene, viene la Befana.*

Legenda spune că păstorii i-au cântat Fecioarei Maria, de Crăciun, la cimpoi și sunetele sale se mai pot auzi și astăzi în orașe din Calabria și Abruzzi, dar și la Roma. În multe orașe italiene, în preajma Crăciunului, se organizează *Fiera della Befana*, cu jucării și dulciuri. *La Befana* este și cea care încheie în Peninsula sărbătorile: *Epifania le feste porta via...*

Credem că nu este lipsit de interes să reamintim cititorilor noștri sub ce nume este cunoscut Moș Crăciun în diferite țări ale lumii. Pe lângă: **Babbo Natale**, **Santa Claus**, **Father Christmas** sau **Père Noël**, cu care suntem mai familiarizați, mai aflăm **Weihnachtsmann** (la nemți), **Mikulás** (la maghiari), **Dyado Koleda** (Bulgaria), **Święty Mikołaj** sau **Nikolaj** (la polonezi), **Ded Moroz** (la ruși), **Ayos Vasilis** (Grecia), **Babadimri'** (Albania), **Baba Chaghaloo** (Afganistan), **Christkindl** (Austria și Elveția), **Daidí na Nollaig** (Irlanda), **Deda Mraz** (Bosnia și Herțegovina), **Gaghant Baba** (Armenia), **Julemanden** (Danemarca),

Kaludu Senelis (Lituania), **Papai Noel** (Brazilia), **San Niklaw** (Malta), **Vader Kersfees** (Africa de Sud), **Viejo Pascuero** (Chile).

Se știe despre Moș Crăciun că, pe lângă limbajul secret al spiridușilor, vorbește peste 2.700 de limbi, cu vreo 7.000 de dialecte, se deplasează cu 5.800 km pe secundă, și face aproximativ 2,5 miliarde de opriri în 48 de ore pentru a putea duce cadouri copiilor din lumea întreagă

...Ar mai fi atâtea de povestit despre Crăciun cu obiceiurile, tradițiile și colindele sale, dar este timpul depănării poveștilor în familie, să dăm cuvântul părinților și mai ales bunicilor să povestească despre noaptea sfântă de Crăciun în care se spune că se deschid până și cerurile; să lăsăm loc magiei, visării... ■

Elena Bădescu

GALILEO GALILEI

Anul Internațional

Mercur

Venus

Terra

Marte

Jupiter

La solicitarea Uniunii Astronomice Internaționale, anul 2009 a fost declarat de UNESCO *Anul Internațional al Astronomiei*, pentru celebrarea a patru secole de la primele observații asupra corpurilor cerești făcute de renumitul astronom italian, Galileo Galilei, cu ajutorul lunetei, moment crucial care a schimbat istoria științei, și, poate, istoria lumii moderne.

Deschiderea Anului a fost prevăzută pentru jumătatea lunii ianuarie, la Paris, în cadrul unui simpozion internațional dedicat istoriei astronomiei și celor mai recente descoperiri, cu transmisiuni în direct de la diferite observatoare – de la

Polul Sud sau de la Centrul de Observație European din Chile, unde se află instalat celebrul VLT – Very Large Telescope – la o altitudine de peste 2500 m. O săptămână mai târziu, Anul astronomiei a debutat în Germania, cu o mare petrecere la Berlin și cu imagini live de la Observatorul din Chile.

Considerat „părinte” al științei moderne, Galileo Galilei, astronom, filosof și fizician deopotrivă, s-a născut la Pisa la 15 februarie 1564.

Gânditorul care a deschis o eră nouă în cercetarea științifică, bazată nu numai pe observația directă a naturii, dar și pe informațiile date de mijloacele tehnice de investi-

gație, a studiat pentru început literatura, logica și, la dorința tatălui, medicina, disciplină care nu l-a atras însă.

Dezvoltând o pasiune deosebită pentru Mecanică, a făcut studii aprofundate de matematică și fizică, în 1589 fiind numit la conducerea catedrei de Matematică a Universității din Pisa, iar din 1593 la prestigioasa catedră de Matematică, Geometrie și Astronomie a Universității din Padova.

Aici a observat o nouă stea din constelația Șarpelui, dar care după un an a dispărut. Acesta a fost momentul în care Galileo Galilei a început să se îndoiască de opinia lui Aristotel, după care întreaga boltă cerească este nemișcată.

al Astronomiei

Saturn

Uranus

Neptun

Portretul lui Galileo Galilei pictat de Justus Sustermans în 1636. National Maritime Museum, Greenwich, London.

Din această perioadă datează și interesul lui pentru teoria lui Copernic asupra mișcării planetelor.

În 1609 și-a îndreptat spre bolta cerească telescopul pe care-l realizase la Veneția, perfecționând invenția unui optician olandez, un dispozitiv care apropia imaginea obiectelor. De acum Galilei avea să descopere o nouă lume a corpurilor cerești, observațiile sale fiind o noutate absolută pentru acel timp, în care astronomii, fizicienii și oamenii de rând credeau că trăiesc într-un cosmos ordonat, sferic, închis și mic, având în centru Pământul, locul privilegiat al Creației divine, și că împrejurul Pământului stelele

și planetele se roteau pe sfere solide, cristaline, imateriale. Prin telescop, în locul stelelor fixe ale căror poziții erau cunoscute încă din antichitate, Galilei vedea mii de alte stele noi în Calea Lactee.

A mai descoperit petele din Soare și diverse alte realități astronomice, pe care le-a descris în lucrarea *Nuntius Sidereus / Mesagerul stelar* (sau Mesajul din stele). Cercetase și suprafața Lunii, pe care o găsisese „inegală, aspră și plină de cavități și proeminente”, deci Luna era un corp ceresc având un relief cu munți și văi, adică foarte asemănător cu Pământul.

La 7 ianuarie 1610 observa mici „stele” luminoase în vecinătatea planetei Jupiter și

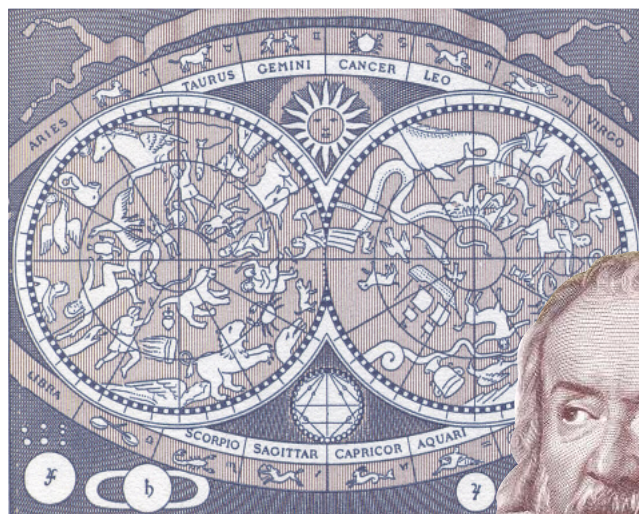
constata că era vorba de sateliți ai planetei, pe care i-a numit „Astri Medicei”, în onoarea lui Cosimo de Medici, marele duce al Toscanei.

În anul 1630 a publicat lucrarea *Dialogo sopra i due massimi sistemi / Dialog despre cele două sisteme*, în care a pus față în față concepțiile lui Ptolomeu și Copernic cu privire la sistemul solar, susținând în mod clar, corectitudinea părerilor lui Copernic, adică o lume în care nu Pământul, ci Soarele este centrul universului.

Până la Galilei numărul planetelor era considerat fix, iar structura orbitelor lor dădea structura de ordine a Universului. ➔

GALILEO

Galileo – detalii de pe
bancnota de 2.000 lire

Însă
descoperirea
sateliților lui
Jupiter arunca în
aer toate principiile
fizice ale
momentului.

Prin aceste descoperiri și mai ales a unui centru de gravitație în afara pământului, se contrazicea teoria lui Ptolemeu asupra cosmosului. Astfel s-a declanșat conflictul cu doctrina aristoteliană, acceptată oficial de Biserica Catolică. Ca urmare, Inchiziția ecleziastică a stigmatizat ca eretică noua reprezentare cosmologică și lucrările lui Galilei au fost „puse la index”, împreună cu publicația lui Copernic, *De Revolutionibus Orbium Coelestium*. Galilei face o încercare de a împăca teoria lui Ptolemeu cu cea a lui Copernic, publicând în 1632 la Florența, lucrarea *Dialogo sui due Massimi Sistemi del Mondo*. Cum însă în final demonstra totuși superioritatea teoriei lui Copernic, iezuiții au depus toate eforturile pentru ca lucrarea să fie interzisă și autorul ei dat în judecată.

Papa Urban al VIII-lea a fost cel care a intentat la 22 iunie 1633 un proces al Inchiziției împotriva savantului. Bătrân și bolnav, prin amenințarea cu tortura și umilirea sa, Galileo Galilei a fost silit să abjure public ideea

că Pământul se rotește în jurul Soarelui. Se spune că, printre dinți, ar fi șoptit: „*Eppur si muove*” / *Și totuși se mișcă*. Scăpat de arderea pe rug, a fost condamnat la închisoare pe viață, pedeapsă comutată în arest la domiciliu în locuința sa din Arcetri, lângă Florența unde, orb, a s-a și stins din viață la 8 ianuarie 1642, înconjurat de câțiva discipoli. Este înmormântat în biserica *Santa Croce* din Florența, într-un mausoleu al marilor personalități ale Italiei.

După aproape patru secole de la procesul împotriva lui Galileo Galilei, timp în care biserica a refuzat să-i recunoască meritele în înțelegerea Universului, abia în anul 1992 Vaticanul i-a ridicat condamnarea pentru erezie, venind, apoi, și reabilitarea completă, după cum declara Nicola Cabibbo, rectorul Academiei Pontificale de Științe, specialist în fizică nucleară: „Vrem să încheiem odată pentru totdeauna povestea cu Galileo și să ajungem la o soluție finală atât față de moștenirea pe care acesta a lăsat-o omenirii, cât și față de relația dintre știință și credință”.

Totodată s-a anunțat că, în acest *An al Astronomiei*, în semn de omagiu adus de către membrii Academiei Pontificale de Științe lui Galilei, în grădina Vaticanului va fi ridicată o statuie din marmură a celebrului astronom, reprezentându-l în mărime naturală și care va fi amplasată chiar în apropierea clădirii unde a fost încarcerat cu 400 de ani în urmă.

Și în încheiere – pe lângă expresia devenită celebră *Eppur (e pur) si muove /și totuși se mișcă*, pe care ar fi murmurat-o Galileo Galilei după ce, constrâns de biserică, s-a dezis public de teoria sa heliocentrică și care exprimă convingerea neclintită în adevărul opiniei susținute – trei citate din Galileo Galilei – gânditorul: *Dubiul este tatăl invenției; Nu poți să înveți ceva pe cineva. Poți doar să-l ajuți să găsească răspunsul în el însuși; Adevărul cel mai important e să fii viu.* ■

Elena Bădescu

2009 - Anul european al creativității și inovării

Imaginează. Creează. Inovează.

Anul european al creativității și inovării are drept obiectiv sensibilizarea cu privire la importanța creativității și a inovării, competențe-cheie pentru dezvoltarea personală, socială și economică. Punând în valoare creativitatea și inovarea, UE dorește să modeleze viitorul Europei în contextul unei concurențe la nivel mondial, promovând potențialul de creativitate și inovare al fiecăruia dintre noi. UE va oferi un cadru pentru sensibilizarea cu privire la aspectele în cauză și pentru promovarea unei dezbateri referitoare la modalitățile prin care s-ar putea spori potențialul creativ și inovator al Europei. Ca și în cazul Anilor europeni precedenți, măsurile vor include campanii de promovare, manifestări și inițiative la nivel european, național, regional și local.

În ajunul lansării campaniei, comisarul **Ján Figel'** a declarat: „Atât creativitatea, cât și capacitatea de inovare sunt calități umane esențiale – ele sunt inerente tuturor și le utilizăm în multe situații și locuri, în mod conștient sau nu. Aș dori ca cetățenii Europei să înțeleagă mai bine, grație acestui An european, faptul că, prin promovarea talentelor umane și a capacității umane de inovare, putem crea o Europă mai bună, pentru a o ajuta să își dezvolte pe deplin potențialul, atât pe plan economic, cât și pe plan social.”

Pentru lansarea campaniei de comunicare a Anului european 2009, comisarul european pentru educație, cultură, formare și tineret, **Ján Figel'**, va fi sprijinit de **Mikel Irujo Amezaga**, membru al Parlamentului European, și de trei ambasadori ai Anului, și anume, Profesorul **Edward de Bono**, o somitate în domeniul gândirii creative și al inovării, Profesorul **Karlheinz Brandenburg**, profesor în domeniul tehnologiilor mass-media și director al Institutului Fraunhofer pentru tehnologii mass-media digitale (IDMT), și **Jordi Savall**, interpret de concert, profesor și cercetător în domeniul muzicii.

Anul european 2009 este un exercițiu orizontal și transversal care implică multe sectoare; în afară de educație și de cultură, el este legat de politicile privind întreprinderile regionale și de cercetare.

Inaugurarea oficială a avut loc la Praga la 7 ianuarie, în prezența președintelui Comisiei, **José Manuel Barroso**, și a prim-ministrului ceh **Mirek Topolánek**. Toate statele membre au fost reprezentate, printre alții, de coordonatorii naționali desemnați în acest scop.

Lansarea pentru mass-media a Anului european coincide cu inaugurarea site-ului de internet <http://www.create2009.europa.eu> consacrat acestui

An, care conține știri, manifestări și activități actualizate periodic pe tot parcursul anului, mesaje de politică/publicitare, rapoarte privind rezultatele activităților și pagini separate cu privire la partenerii Anului. O secțiune specială va fi dedicată activităților desfășurate în statele membre.

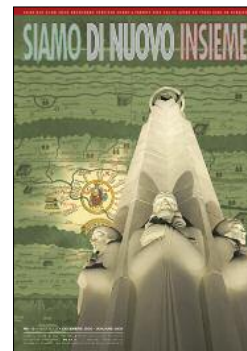
Mai multe personalități care se disting în materie de creativitate și inovare au fost invitate să devină **Ambasadori ai Anului**. Mai mult de douăzeci dintre acestea au acceptat, printre care **Esko Tapani Aho** – fost prim-ministru finlandez, om de afaceri prestigios și autor al unui raport al UE cu privire la inovare; Profesorul **Bengt-Ake Lundvall**, unul dintre cei mai de seamă cercetători europeni în domeniul inovării; Sir **Ken Robinson**, somitate mondială în materie de creativitate și educație; **Jonathan Paul Ive**, designer-

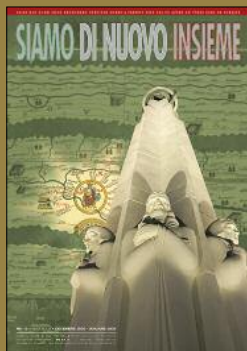
Comisia Europeană a declarat 2009 ca An european al creativității și inovării, sub deviza „Imaginează. Creează. Inovează”. Obiectivul Anului este promovarea de demersuri creative și inovatoare în diferite sectoare ale activității umane și contribuția la o mai bună pregătire a Uniunii Europene pentru provocările viitoare ale unei lumi globalizate.

șef la Apple; **Jean-Philippe Courtois**, președinte al Microsoft International; Profesorul **Ernö Rubik**, profesor și creator al celebrului cub Rubik și **Radu Mihăileanu**, regizor și scenarist francez de origine română. Ambasadorii vor sprijini Anul, în țările lor și în lume, și vor participa, ori de câte ori va fi posibil, la manifestările cu cea mai mare vizibilitate.

În plus, șase dezbateri publice privind subiecte-cheie legate de creativitate și inovare vor avea loc la Bruxelles în cursul Anului, în vederea oferirii unei platforme pentru reflecție și schimb de idei, care poate contribui la o dezbateră de politică în acest domeniu. Aceste dezbateri se vor referi la aspecte precum diversitatea culturală, sectorul public, educația, societatea bazată pe cunoaștere, dezvoltarea durabilă sau artele și industriile creative. ■

Premiul Teresa

Cristian Luca, nato a Bucarest il 13 agosto 1974, ha conseguito nel 1992 la Maturità classica presso il Liceo „Iulia Hașdeu” di Bucarest, quindi nel 1999 la Laurea in Storia presso la Facoltà di Storia dell’Università degli Studi di Bucarest, con una tesi

Principati Romeni e Venezia nel XVII secolo (Rapporti politico-diplomatici, commerciali e culturali). Per vari periodi, tra il 1997 e il 2008, ha usufruito di borse di studio, specializzazione, ricerca e documentazione in Italia (Venezia: Università degli Studi Ca’ Foscari, Archivio di Stato e Biblioteca Nazionale Marciana; Milano: Archivio di Stato; Roma: Archivio della Sacra Congregazione „De Propaganda Fide”, Biblioteca Nazionale Centrale); ha tenuto conferenze presso il Dipartimento di Studi Storici dell’Università degli Studi Ca’ Foscari di Venezia (dicembre 2001, aprile 2003); è stato Visiting Professor Fellow presso l’Istituto Storico Italo-Germanico di Trento (novembre-dicembre 2001); ha vinto per concorso Borsa Nazionale Statale „Nicolae Iorga” per la ricerca e formazione postuniversitaria in Italia (2002-2004), assegnata dal Governo Romeno, per il proseguimento delle sue ricerche presso l’Archivio di Stato di Venezia e la Biblioteca Nazionale Marciana. Nel primo semestre dell’anno accademico 2008-2009 è „Andrew W. Mellon Postdoctoral Fellow” presso il Netherlands Institute for Advanced Study in the Humanities and Social Sciences. Ricercatore incaricato (1999-2002), ricercatore confermato (2002-2005), quindi ricercatore di

Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso” din București, sub patronajul Academiei Române, a instituit, începând cu anul 2008, premiul Teresa Ferro în memoria celei ce a fost profesor, cercetător, traducător și romanist italian, colaborator și prieten al Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția. La această primă ediție, premiul a fost acordat dr. Cristian Luca pentru volumul „Țările Române și Veneția în secolul al XVII-lea. Din relațiile politico-diplomatice, comerciale și culturale ale Țării Românești și ale Moldovei cu Serenissima”, Editura Enciclopedică, București, 2007, 486 pp. Dr. Cristian Luca este lector la Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. La festivitatea de decernare a premiului, care a avut loc în ziua de 5 decembrie 2008 au asistat, ca invitați de onoare, acad. Marius Sala, vicepreședinte al Academiei Române, prof. Alberto Castaldini, directorul Institutului Italian de Cultură, dott. Vincenzo Agliata, membru al comitetului director al premiului instituit de Institutul Italian de Cultură.

riguardante un episodio della storia delle relazioni francoromene nel XVI secolo. Al conseguimento del Master in Storia dell’Europa Orientale (2001) presso lo stesso Ateneo, è seguito nel 2006 il Dottorato di ricerca (Ph.D.) magna cum laude presso l’Università degli Studi di Bucarest con la tesi: I

Ferro

Teresa Ferro (1956-2007)

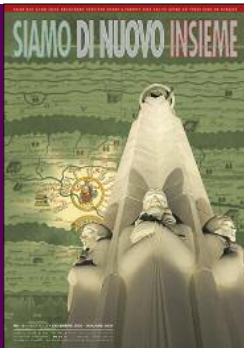
ruolo (dal 2005) presso la Facoltà di Storia e Filosofia, Dipartimento di Storia, dell'Università Statale degli Studi „Dunărea de Jos” di Galați. Specializzato nello studio delle relazioni politico-diplomatiche ed economiche dell'Europa del tardo Medioevo e dell'Età moderna, studioso delle relazioni intercorse fra gli Stati italiani preunitari ed i Principati Romeni nei secoli XVI-XVIII, è socio di alcune rilevanti società scientifiche nazionali e internazionali, autore di un cospicuo numero di articoli scientifici, nonché autore o editore dei seguenti volumi: Petru Cercel – un domn umanist în Țara Românească, Editoria Militare, Bucurest 2000, 158 pp.; Rituri și ritualuri funerare în spațiul extracarpatic în secolele VIII-X, Istros Editrice, Brăila 2001, 133 pp. (in collaborazione con Dragoș Măndescu); L'Italia e l'Europa Centro-Orientale attraverso i secoli. Miscellanea di studi di storia politico-diplomatica, economica e dei rapporti culturali, a cura di Cristian Luca, Gianluca Masi e Andrea Piccardi, Istros Editrice, Brăila-Venezia 2004, 435 pp.; Țările Române și Veneția în secolul al XVII-lea. Din relațiile politico-diplomatiche, comerciale și culturale ale Țării Românești și ale Moldovei cu Serenissima, Enciclopedia Editrice, Bucurest 2007, 486 pp.; L'Europa Centro-Orientale e la Penisola italiana: quattro

secoli di rapporti e influssi intercorsi tra Stati e civiltà (1300-1700), a cura di Cristian Luca e Gianluca Masi, Istros Editrice, Brăila-Venezia 2007, 335 pp.

Teresa Ferro s-a născut la Scicli (RG - Italia) în ziua de 30 martie 1956. În anul 1980 a absolvit Facultatea de Litere și Limbi Clasice din cadrul Universității din Catania. A beneficiat de numeroase burse de studiu, a frecventat cursuri de specializare la Bologna și Strasbourg, București, Budapesta, Tirana și Paris; a susținut lucrarea de doctorat în științe literare și lingvistice la Universitatea din Catania în anul 1990. În perioada 1994-2002 a fost cercetător de limba și literatura română în cadrul Universității de la Udine, iar din martie 2002 a devenit profesor asociat la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine și a fost confirmată în anul 2005. Din anul 2003 a fost profesor asociat la universitățile din Oradea, Craiova și Cluj. Din anul 2000 a predat limba și literatura română, limbă și traducere pentru cursurile instituționale la Universitatea din Udine, cursuri de specializare în limbi și literaturi străine inserate în spațiul cultural est-european. Începând cu anul 2000 a predat istoria limbii române și istoria culturii române pentru doctoranzii în plurilingvism. A fost coordonatoarea activităților Socrates în câteva

dintre universitățile românești și în cea de la Rostok. A susținut numeroase lecții, conferințe și seminarii în diferite centre culturale din Italia, România (în universitățile din Timișoara, Cluj, Iași, Craiova) și străinătate, a făcut parte din colegiul redacțional a numeroase reviste de specialitate, a fost membru a numeroase societăți, asociații și institute științifice, iar în luna mai a anului 2003 a fost numită doctor honoris causa de către Universitatea din Timișoara. Din volumele de referință apărute în limba italiană amintim: Latina și limbile balcanice în formarea limbii române (1992); Latina, româna și românul (2003); Misionarii catolici în Moldova secolelor XVII-XIX. Studii istorice și lingvistice (2005). Activitatea sa publicistică rămâne nefinalizată, din cauza morții premature, survenite în ziua de 8 iunie 2007.

Teresa Ferro a fost, fără îndoială, un cunoscător pasionat al spațiului cultural românesc, mărturie stând numeroasele sale studii, articole și volume. ■

Interviu cu Cătălin Ionescu Arbore, director general

Opera Națională

Publicul s-a reîntors în sălile de spectacol

Rep. Întrucât viața, cu meandrele ei, m-a adus, vremelnic, aproape de activitatea Operei Naționale București și de culisele ei, am rămas foarte legată sufletește de această instituție pe care o consider emblematică pentru Capitala României.

Cătălin Ionescu Arbore. Prin natura și importanța ei, Opera Națională București, vrea nu vrea, trebuie să ajungă

Cătălin Ionescu Arbore
la lucru

obligatoriu la acest statut de scenă emblematică a Capitalei și dacă vom reuși sau nu, rămâne de văzut.

Rep. Spectatorii vor fi martorii și avocații Dvs. în acest caz. Mi-amintesc cu tristețe de anii de imediat după '90 când Opera prezenta câteva spectacole prăfuite în fața unei săli aproape goale și-mi dau seama ce salt enorm s-a făcut în ultimii ani. Acum

sălile sunt arhipline, iar spectacolele, în marea lor majoritate, o bucurie. Cum ați reușit să readuceți publicul în sală?

C.I.A. Avantajul nostru este că publicul s-a săturat de ceea ce se întâmplă în spectacolul politic și în cel al televiziunilor și s-a reîntors singur spre sălile de spectacol. Publicul simte nevoia prizei directe cu evenimente adevărate, a reîntâlnirii cu spectacolul live, viu, fie el de operă, de teatru, de operetă, sau de music-hall. Publicul s-a reîntors în sălile de spectacol, ceea ce este pentru noi o mare bucurie și un mare avantaj. Meritul nostru în revenirea publicului nu este foarte mare. Simpla comparație cu televiziunile și spectacolul politic este în avantajul nostru. De abia după ce publicul intră în sala de spectacol, de abia atunci apare sau nu aportul nostru, în cazul în care reușim să le oferim lucruri de calitate care să ni-l facă fidel. Altfel, încercăm să facem față promovărilor de orice tip, dar, din nefericire, nu prin intermediul televiziunii, unde impactul ar fi mult mai important, dar din motive financiare, pe care le știm cu toții, acest lucru nu este posibil. Așa că utilizăm mijloacele pe care le avem la îndemână: mizăm pe autori, pe interpreți, oferim afișe, flyere, comunicate de presă, newsletters-uri, organizăm conferințe de presă, participăm la emisiuni radio,

atunci când ni se oferă spațiu. De un succes deosebit se bucură „Zilele porților deschise” la repetițiile generale. Ne adresăm tinerilor prin toate mijloacele posibile, încercăm să le captăm interesul pentru operă, să abordăm spectacole cu un limbaj internațional, care să fie interesante și pentru tineri, care nu au, din păcate, toate datele necesare cunoașterii genului. Ei nu se apropie cu ușurință de operă, dar este totuși un ce, care le stârnește curiozitatea și noi pe aceasta mizăm. Muzica este un limbaj universal și oricine are puțină sensibilitate poate decoda foarte ușor limbajul sunetelor. Prin sondaje profesioniste de opinie în rândul tinerilor încercăm să estimăm dorințele acestui tip de public. Nu încercăm, însă, să coborâm ștacheta (avem în față exemplul negativ al televiziunilor), ci doar să oferim o parte din ceea ce acest public își dorește. Trebuie să avem o anumită doză de maleabilitate și compromis, dar trebuie, totodată, să ne asumăm și rolul educativ pe care instituțiile abilitate în educarea publicului se pare că l-au uitat. În acest sens, suntem deja pregătiți să demarăm un ciclu de discuții amicale între public și: compozitori, muzicologi, dirijori, regizori, interpreți etc., care să facă o legătură simpatcă, să apropie publicul de operă.

București

Repertoriu italian pe scena ONB

Rep. Întrucât publicul căruia i se adresează revista noastră „Siamo di nuovo insieme” este, în primul rând, cel de etnie italiană, am dori să ne spuneti cum este receptată opera italiană la București.

C.I.A. Întinderea repertoriului italian pe scena noastră este foarte amplă,

compozitorii italieni reprezentând 80-90% din producțiile noastre, pentru că suntem mai aproape ca sânge latin de italieni și datorită limbii, dar și datorită temperamentului. Noi ne apropiem ușor de repertoriul italian și, apoi, stilul de belcanto este cel pe care românii l-au studiat cu preponderență. Donizzeti, Rossini, Verdi, Puccini se află permanent pe afișul Operei. Mai mult, în anul 2008 am organizat *Festivalul Puccini*, pentru că cei 150 de ani de la nașterea compozitorului nu pot fi trecuți cu vederea. Puccini este un compozitor

foarte important în literatura genului, cu totul special și foarte pretențios, cerând interpreți cu voci speciale. Verismul lui face ca receptarea de către public a muzicii sale să fie foarte directă. Este compozitorul care produce multe lacrimi cu *Boema* sau *Manon Lescaut*. Spectatorii au aceleași trăiri cu interpreții, la sfârșitul spectacolelor se simt ușurați și pleacă mai fericiți din sală. Nu trebuie să ne fie jenă de asemenea trăiri, ele sunt profund umane.

Noua producție cu *Boema*, una din cele mai populare lucrări ale lui Puccini, ➔

Tosca

prezentă în festival, a fost un succes scontat. *Boema* produce o impresie specială asupra publicului, cu atât mai mult cu cât toți interpreții sunt foarte tineri, apropiați de vârsta eroilor pe care-i întru-chipează. Adevărul este că tineretul nu mai acceptă convenția.

Rep. Cred că un alt element de atracție pentru publicul Dvs. este invitarea în spectacolele Operei a unor prestigioși cântăreți străini.

C.I.A. Da, într-adevăr anul 2008 a fost un an bogat. Spectacole cu *Tosca*, *Manon Lescaut*, *Madama Butterfly* s-au bucurat de prezența unor cântăreți străini: tenorul italian Gianluca Zampieri (în Des Grieux și Mario Cavaradossi), basul rus Boris Statsenko (în Scarpia), soprana de origine japoneză Mina Taska Yamazaki (în Cio-Cio-San) ș.a.

Programul lunii decembrie a însemnat prezența pe scena ONB a unor importanți artiști, de talie internațională, într-un spectacol-eveniment susținut financiar de Viorel Cataramă,

un fan al muzicii clasice și de operă. Este vorba despre spectacolul cu *Samson și Dalila* de Saint Saëns, care a avut ca invitați doi artiști celebri: Sylvie Brunet și Andrew Richards.

Rep. Anul 2008 a fost un an bogat, plin de evenimente remarcate și aplaudate de publicul românesc, prestigiul Operei a crescut enorm; ce surprize veți oferi publicului Dvs. anul acesta? Am auzit că Opera Națională București va fi una din vedetele Festivalului „George Enescu” – ediția 2009.

C.I.A. Da, va fi un an deosebit de dificil pentru colectivul instituției noastre. Pe lângă spectacolele actualei stagiuni pe care ne vom strădui să le prezentăm la standardele cu care i-am obișnuit pe spectatorii noștri, va începe o perioadă de muncă asiduă pentru pregătirea participării ONB la ediția 2009 a Festivalului „George Enescu”. Aportul nostru la această manifestare de mare prestigiu va fi

deosebit de important. Ne revine cinstea de a deschide Festivalul cu o nouă producție *OEDIP*, pe care o preluăm de la Toulouse și, în continuare, vom prezenta ultimele noastre producții cu *Macbeth*, *Manon Lescaut* și *Lacul lebedelor*. De asemenea, vom aduce în fața spectatorilor și opera-concert – *Celan* – o lucrare modernă a cehului Peter Ruzicka.

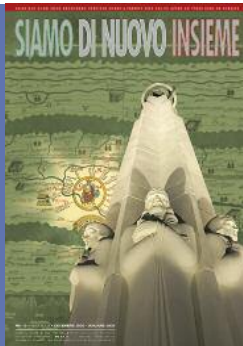
Prezența în Festivalul „George Enescu” – 2009 - constituie pentru noi o mare onoare, dat fiind faptul că este pentru prima dată după 30-40 de ani când ni se face o asemenea invitație, dar și o imensă responsabilitate. Va trebui să fim la înălțime. Cred că nu ne va fi foarte greu să reușim, cu condiția de a ne impune un efort susținut și foarte punctual.

Rep. Sunt convinsă că nu sunteți persoana care să dea înapoi în fața unei asemenea provocări și că ONB va fi la înălțimea așteptărilor. Vă doresc mult succes! ■

Gabriela Tarabega

Manon Lescaut

DICEMBRE 08 – GENNAIO 09 15

Artă românească

Institutul pentru Cercetări Umanistice din Veneția în colaborare cu Muzeul Național al Țăranului Român a deschis la Veneția, în perioada noiembrie-decembrie 2008, expoziția **Scoarța noastră cea de toate zilele**, care

toate zonele etnografice ale României și principalele centre mănăstirești în care au fost țesute. Exponatele permit, totodată, cunoașterea viziunii țăranului simplu, a omului de rând asupra confortului și preocuparea lui pentru amenajarea spațiului de locuit,

și diferite țesături de interior: ștergare, cuverturi, macaturi, păretare, covoare, scoarțe sau perne.

Foarte importante în casa țăranului sunt scoarțele cu care se acoperă pereții, patul și lavițele, niciodată podeaua. Acestea pot fi asimilate cu

Scoarță din Muntenia

a constituit un nou prilej de îmbunătățire a imaginii României în Italia, continuând campania diplomatică începută în toamna acestui an pentru **Romania: un mondo da scoprire / România: o lume de descoperit**.

De această dată publicului vizitator i s-a oferit posibilitatea de a face o incursiune în universul ornamental, extrem de variat, al țăranului român, **Scoarțele** expuse reprezentând

îmbinând ingenios funcționalul cu frumosul.

Dintotdeauna, țăranul român a căutat să-și creeze un mediu de trai cât mai armonios, în care viața să-i fie înfrumusețată și prin obiectele de folosință zilnică: unelte de lemn, vase din lut, mobilier, țesături. Din fire de cânepă, in, bumbac sau lână, vopsite în culori vegetale, femeile au lucrat, pe lângă hainele necesare membrilor familiei,

adevărate documente în care se pot observa elementele tradiționale locale în ceea ce privește tehnicile de țesut, de ornamentat, dar și diversitatea lor cromatică. Țesute la război, în două sau patru ițe, scoarțele au urzeala din cânepă sau bumbac, băteala fiind întotdeauna din lână. Lucrate în ateliere specializate din centre mănăstirești dar și în casele țărănești, scoarțele au îndeplinit nu numai funcții

la Veneția

utilitare și decorative, ci au avut și un rol deosebit în cadrul ceremonialului de nuntă sau de înmormântare. Cu alte cuvinte, ne însoțesc în toate momentele importante ale vieții noastre: sunt prezente la nuntă, în lada de zestre a miresei; le întâlnim în camera curată, pe culme - cea prăjină lungă, prinsă de grinzi în unele case țărănești pe care se așează haine, ștergare - pe pereți sau acoperind patul; sunt, de asemenea, folosite la înmormântare, cu ele împodobindu-se carul în care este dus pe ultimul drum răposatul, sau sunt lucrate special pentru a fi dăruite bisericii. De aici și titlul expoziției **Scoarța noastră cea de toate zilele**.

În repertoriul ornamental al scoarțelor apar păsări specifice faunei locale (pupăza, cucul, gâsca, rața, curcanul), alături de animale aparținând lumii orientale (cai înșeuai, cămile, lei dispuși în perechi). Dintre păsările exotice reprezentate pe această categorie de obiecte țărănești întâlnim frecvent papagali de dimensiuni mari, amplasați într-un câmp central, în timp ce câmpurile laterale sunt ornate cu flori (lalele, mărgăritare, nalbe, narcise). Dispunerea lor pe suprafața piesei oferă un adevărat spectacol cromatic în care îmbinarea culorilor este de un bun gust desăvârșit.

Prin frumusețea decorului și a cromaticii scoarțele, creații aproape în totalitate ale

Scoarță din Moldova

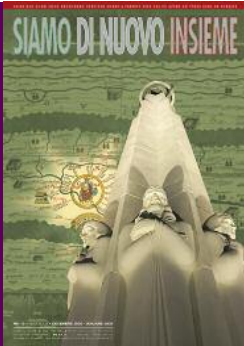
Detaliu

femeilor simple de la țară, conferă dinamism și eleganță casei țărănești, creând o ambianță plăcută desfășurării vieții de familie.

Expoziția a cuprins și o selecție de fotografie (veche și nouă) din arhiva de imagine a Muzeului Național al Țăranului Român și o prezentare inedită a plantelor (rădăcini și petale) cu care femeile vopseau lăna în satul tradițional românesc. ■

Dan Comarnescu

Prezențe italiene

Gaudeamus – 2008

Cea de-a XV-a ediție a *Târgului Internațional Gaudeamus – Carte de Învățătură* (București, 19-23 noiembrie 2008), inclusă de către Comisia Europeană în *Anul European al Dialogului Intercultural*, a reunit 400 de exponanți – edituri românești și străine, instituții de învățământ, agenții de difuzare și mass-

tombale și a fost demarată o campanie pentru obținerea unui premiu Nobel pentru literatura română. Copiii au avut un spațiu de lectură numai al lor, *Biblioteca magică*.

Iubitorilor de poezie, Editura Humanitas le-a dăruit o carte de referință din literatura universală, prin lansarea în Colecția *Biblioteca italiană* a unui volum bilingv

literați profesioniști și diletanți, toți prezentați în sugestive note biobibliografice care dau, împreună cu prefața și postfața, o imagine completă și captivantă, nu numai asupra sonetului ca fenomen literar ce a atins apogeul în Italia Evului Mediu și a Renașterii, ci și asupra civilizației care l-a creat și l-a impus lumii.

Potrivit directorului executiv al târgului, dl. Vladimir Epstein, unul din punctele de atracție la Gaudeamus – 2008 l-a constituit în chiar ziua deschiderii, vernisajul expoziției *Leonardo da Vinci – Invențiile unui geniu*, cuprinzând reproduceri – dispozitive din lemn și metal – ale mașinilor inventate și proiectate cu 500 de ani în urmă de către vizionarul artist florentin, una dintre cele mai impunătoare figuri ale Renașterii.

Expoziția a putut fi vizitată și în foaiorul Teatrului Național de Operă „Ion Dacian”. Cele 50 de modele prezentate, printre care o serie de mecanisme interactive – cum ar fi cutia de viteze, perpetuum mobile – care nu au fost reproduse în timpul vieții inventatorului, fiind concepute de specialiștii muzeului *Leonardo da Vinci* din Florența. ■

Elena Bădescu

media și a avut peste 100.000 de vizitatori, participanți la numeroasele evenimente concepute de organizatori. Pe lângă nelipsitele lansări de carte, au avut loc discuții și dezbateri cu diverse personalități culturale, au fost organizate concursuri,

de sonete – *Sonetto italiano del Medioevo e del Rinascimento / Sonetul italian în Evul Mediu și în Renaștere*, în versiunea românească de excepție a lui C.D. Zeletin. Această amplă antologie reunește 65 de autori, nume celebre și anonimi, bărbați și femei,

Studioul Experimental de Operă și Balet „Ludovic Spiess” al Operei Naționale București a înscris în repertoriul său *Le Cantatrici villane* (*Cântărețele parvenite*), operă buffă de Valentino Fioravanti, încă o premieră din repertoriul italian, în primă audiere în România. Realizată în cadrul proiectului *Opera rara* – inițiat de Opera Națională București în scopul largirii sferei repertoriale și stilistice în domeniul artei lirice, atât pentru interpreți, cât și pentru public – opera *Le Cantatrici villane* l-a făcut celebru pe Fioravanti nu numai prin calitatea compoziției, ci și prin umorul debordant din text și din muzică.

Născut la Roma, Valentino Fioravanti (1764 - 1837) a urmat cursurile Conservatorului din Napoli. Lucrările sale, într-un stil ce-l situează cam între Pergolesi și Cimarosa, sunt melodioase, pline de prospețime și naturalețe, motiv pentru care succesul le-a fost asigurat pe scenele teatrelor italienești și nu numai, de la

început de secol XIX, printre cele mai cunoscute fiind *Le cantatrice villane* (1798) și *I Virtuosi ambulanti*, ambele jucate și la Paris, în 1806 și respectiv 1807. Contemporan cu Gioacchino Rossini și Domenico Cimarosa, Fioravanti a fost apreciat de aceștia pentru comicul de limbaj și de situație transpus în plan muzical. Compusă pe un libret de Giovanni Palomba, *Le Cantatrici villane* este o poveste fermecătoare despre Rosa, Agata și Giannetta, trei fete de la țară, care aspiră să devină cântărețe. Personajele operei se caracterizează prin naturalețea frustă, inspirată din *commedia dell'arte*, iar virtuozitatea vocală subliniază cu precădere situațiile comice.

Premiera din 30 noiembrie 2008 i-a avut ca soliști pe: Anna Mirescu, Hector Lopez, Antonela Bârnat și Mihaela Ișpan, Cristina Eremia și Simonida Luțescu, Ștefan Schuller, Paul Basacopol, Gheorghe Vlad, în regia artistică a Andei Tăbăcaru Hoge, scenografia fiind asigurată de Viorica Petrovici. (E.B.)

Valentino Fioravanti în premieră la București

Doamna Giovanna Romagnoli, președinta CO.AS.IT. – Comitetul pentru asistența italienilor – nu s-a dezmințit nici de data aceasta.

În fiecare an, delicata, dar energică doamnă Romagnoli face ce face și reușește să adune fonduri pentru a oferi de sărbători daruri protejaților ei – bătrânii etnici italieni din București, pe care-i asistă material și spiritual, de ani buni. Așa s-a întâmplat și de Sfânta, marea sărbătoare a Crăciunului, care tocmai a trecut, dar pe care o rememorăm cu drag, pentru că aceasta este poate cea mai frumoasă, prin magia ei, sărbătoare de peste an.

Serbarea a debutat, în mod tradițional, cu un spectacol ce a cuprins cântece de Crăciun interpretate de elevii claselor mici ale Școlii italiene „Aldo Moro” din București, costumați în drăgălași Crăciunei și Crăciunițe. Glasurile cristaline, de clopoțel, ale micuților interpreți i-au încântat pe cei prezenți cu melodiile dragi ale Crăciunului: *Scendi delle stelle*, *Notte placida*, *Domn, Domn să-nălțăm*, *Jingle Bells* și multe altele. În continuare, tinerii profesori-muzicieni Eugen Popovici (flaut) și Simona Popovici (pian și voce - splendidă) au interpretat cu talent și dăruire piese muzicale din repertoriul clasic, dedicate Sfintei sărbători.

Programul artistic s-a încheiat cu un minirecital de orgă electronică, susținut de foarte tânărul Alexandru Grancea, înzestrat cu un deosebit simț muzical.

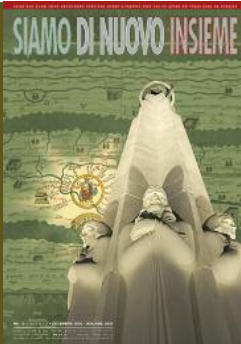
Și, în sfârșit, în ropote de aplauze, a intrat un vesel Moș Crăciun, care a împărțit daruri celor mici și, deopotrivă, celor mari.

Gazdă primitoare a fost, și cu această ocazie, Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso” din București, care a asigurat sala în care a avut loc manifestarea, precum și asistența amabilă a colaboratorilor săi. La eveniment au fost prezenți, alături de numeroși invitați, Excelența Sa Mario Cospito, ambasadorul Italiei la București, padre Graziano și, evident, gazda, profesorul Castaldini, directorul Institutului Italian de Cultură. În alocuțiunea sa, ambasadorul Italiei la București, a mulțumit Giovannei Romagnoli pentru organizarea acestei minunate întâlniri de suflet, copiilor de la „Aldo Moro” și tuturor celorlalți interpreți pentru contribuția lor la reușita spectacolului. Excelența Sa a ținut, de asemenea, să sublinieze cât de important este să ne ocupăm de cei vârstnici, pe care trebuie să-i respectăm, să-i îngrijim, să-i ajutăm la nevoie, pentru că ei se constituie în adevărate tezaure vii, de a căror experiență de viață și înțelepciune trebuie să profităm, bucurându-i și bucurându-ne de ei, atâta timp cât îi mai avem printre noi. Un bătrân este de aur, este o comoară neprețuită, ce trebuie bine păzită, cu iubire.

Îți mulțumim Giovanna Romagnoli, în numele tuturor!

Gabriela Tarabega

La invitația CO.AS.IT, vârstnicii italieni omagiați la Institutul Italian de Cultură din București

Comunitatea italiană din Galați

Comunità italiana di

Riassunto storico

Vogliamo ricordarVi che le prime radici della nostra comunità italiana sono state proprio a Galazi, tramite la presenza dei missionari francescani italiani venuti in questi luoghi, Galazi essendo la „porta d'ingresso“ verso la Moldavia. Un documento pontificale „Cum hora

cattolica, con tanti fedeli, luogo di appuntamento, citato: „dei mercanti cattolici di tutte le parti“.

Galazi, città portuale, si è trovata sempre in contatto con l'estero, qui si stabilivano dai tempi lontani tante colonie di stranieri, tra cui anche di italiani. Gli interessi degli italiani erano rappresentati sin dal 1833, dal consolato che

gallerie, svolgevano altri vari mestieri ed erano anche agricoltori, molto bravi in tutto ciò che facevano.

Un primo posto occupavano, nel commercio estero di Galazi, i rapporti con la Sardegna. Le case commerciali sarde stabilite qui, riescono, in breve tempo, a diventare le più importanti ditte esportatrici. Galazi era l'unica città, dove funzionava una borsa, sin dal 1859, nel negozio di Francesco Delvecchio, traslocata dopo nel “grande salotto” di proprietà Vincenzo Fanciotti. Esisteva qui, anche „La Società di navigazione generale italiana Florio e Rubotino“, che aveva un servizio regolare sul Danubio, fino al 1915.

All'epoca del Principe Cuza (1859-1866), Galazi acquistò un'eccezionale importanza nei progetti di Cavour, Mazzini e Garibaldi, in questa parte dell'Europa, nei progetti rivoluzionari della zona, durante il Risorgimento ed il periodo Unitario. Tra l'altro, l'Eroe nazionale Garibaldi ha visitato, nel 1826, questa città danubiana. C'è una lettera inedita di Garibaldi spedita da Caprera, il 1 luglio 1858, a Geo Batta Carpeneti, un suo amico, fratello di Giacomo Carpeneti, il console di Piemonte a Galazi: „Fui in Galazi, verso il '26, e gran differenza deve esservi in quella città di quel tempo. Mi rammento però, la sua posizione bellissima, senza dubbio evoca voglia di tornare verso questa solitudine; ma se

undecima“ dell' 11 giugno 1239, attesta la presenza di questo ordine francescano, nel nostro paese, che ha determinato un apostolato non interrotto per secoli. Il fatto fu menzionato, anche più tardi, nel documento della Propaganda Fide: „Scritture riferite nelle Congregazioni generali“, anno 1682, vol.485, f. 54-56, dove i missionari consegnano l'esistenza nella nostra città di una chiesa

allora rappresentava Il Regno di Sardegna. Filippo Truchi era qui proconsole. Poi nel 1841, si apre il consolato del Regno delle Due Sicilie.

In conformità con i riferimenti del consolato italiano di Galazi, nell'anno 1883, abitavano qui 1500 lavoratori italiani, il loro numero essendo cresciuto nell'anno seguente a 5000. Questi lavoravano come nell'edilizia di ponti, strade e

Galazi

per caso si dirigesse novamente da questi parti, non dimenticherà almeno chi si pregia d'essergli amico sincero per la vita" (Documento No 714 - „Istituto Mazziniano” Genova). E' possibile, che questo viaggio di Garibaldi giovane, nelle acque del nostro paese, non sia stato l'unico. Tutti i biografi scrivono, di quei dieci anni di navigazione dell'Eroe, nel Mediterraneo e Mar Nero. Nel periodo 1824-1833, Garibaldi ha viaggiato con le navi „Costanza”, „Cortese”, „Nostra Signora delle Grazie”, „Clorinda”, sull'itinerario Constantinopoli-Odessa-Taranog, con possibili sbarchi a Galazi.

Dalla bottega di Giovanni „maccheronario” e fonderia Armao, fino alle case di commercio sardinese: Pedemonte, Peretti, Bega, Fanciotti, Rocca, nel XIX-o secolo, fino alle Società di Commercio: Cerbolini, Caravego, Delvecchio, Delviniotti, Marchesini, Dall'Orso e tanti altri, nel XX-o secolo, la presenza economica italiana è stata molto importante, per lo sviluppo della città.

Ma gli italiani hanno dimostrato una presenza permanente, anche nella vita culturale, ancora nella prima metà del XIX-o secolo. Mario Pietro Cugino ottiene nel 1845 il privilegio di pubblicare la gazzetta commerciale bilingue „Dunărea - Il Danubio”, che pubblicava anche poesie, racconti, documenti e notizie

politiche. La letteratura italiana era diffusa tramite la libreria Nebunelli. Su richiesta degli italiani abitanti a Galazi, Victor Delmary organizzò una stagione di opera italiana alla metà del XIX-o secolo, attività continuata dopo da Luigi Ademolo. Noto è stata l'attività della grandissima attrice Fany Tardini, che ha iniziato la sua carriera nel cuore della colonia italiana locale. Le arti plastiche erano rappresentate, a quel tempo, specialmente dallo scultore Vincenzo Fattorini, la pittrice Carlota Zanelli e il pittore Attilio Macor...

...Durante le due guerre mondiali, i soci della comunità erano nella evidenza del Consolato Generale d'Italia a Galazi, guidato da circa sette decenni dai diplomatici, i quali compivano, nello stesso tempo, le funzioni di incaricati della Commissione Europea del Danubio, sempre residenti nella località. La colonia italiana svolgeva la sua attività alla „Casa d'Italia”, composta da „Beneficienza”, Camera di Commercio, salotti dei giochi divertenti e di festività, e la biblioteca „Dante Alighieri”. Qui si radunavano i talentati costruttori, commercianti, uomini d'affari, intellettuali, artigiani, muratori, agricoltori, che tutti hanno lasciato indietro dei bei ricordi materiali e spirituali. Sono nomi scritti sui libri e giornali, sui frontespici e sulle croci nel camposanto. La comunità conteneva, negli

anni '40, quasi 1000 famiglie, adattate perfettamente alle condizioni della società romena, ed in rapporti cordiali con gli autoctoni.

Nella comunità funzionava una scuola cattolica, accanto alla chiesa, per quattro classi elementari, con la partecipazione annuale di settanta allievi, riconosciuti ugualmente dallo Stato italiano e romeno. A tutte le feste tradizionali si brindava allegramente, tutti uniti senza distinzioni, contenti di tener vivo il patrimonio storico-culturale. Tutto quanto ha caratterizzato la vita dei vecchi emigranti.

Così, come la colonia greca, ha segnato molto tempo lo sviluppo economico, commerciale e mondano della città, la colonia italiana, divenuta nel tempo la più numerosa, è diventata il cuore della comunità cattolica della località, essendo il promotore dei valori cristiani del mondo occidentale.

GALATI

Specific italian la Galați

Italia a fost spațiul de început al latinității multor popoare din lumea de astăzi. „Italienii sunt vrednici de iubire, căci sunt oameni slobozi și gentilomi, împodobiți cu adevărate daruri de noblețe”, scria Dinicu Golescu în 1832, în jurnalul său de călătorie. „Amor e il cor gentil sono una cosa” (iubirea și inima sunt un tot), spunea Dante într-un sonet al său, caracterizând firea italienilor. Capacitatea de iubire este semnul nobleței, *la gentilezza*, indiferent de rangul social. O însușire primordială a acestui popor este dorința de comunicare, de apropiere umană, nevoia de a nu fi singur, firea italianului fiind străbătută de *malinconia*, de nostalgia care îl înfioară.

Există în firea acestui popor, un cult nemăsurat pentru natură și frumusețe, căci până și religiozitatea sa este strâns legată de natură, de dialog tainic cu aceasta, dacă ne gândim, de exemplu, la Sf. Francisc și la opera sa poetică. Mai adăugăm, pe lângă multe alte însușiri, sentimentul italianului pentru città, pentru cetate, de aici respectul pentru civilizația urbană, cu toate atributele ei, respectul sacru pentru monumentele artistice, pentru patrimoniul construcțiilor vechi și ruinelor așezărilor istorice.

Aceste trăsături de caracter le vom regăsi în obiceiurile, tradițiile și folclorul italian, foarte diversificate, după spațiul geografic al Peninsulei.

La fel ca și România, il Bel Paese respectă tradițiile de Crăciun – *Natale* –, cu *Albero di Natale* – Pomul de Crăciun –, respectiv *Babbo Natale* – Moș Crăciun –, cu *presepio* – ieslea pruncului sfânt – un scenariu cu figurine-personaje la Nașterea Mântuitorului, mai apoi Boboteaza, Epifania cu a sa vrăjitoare bună *Beffana*, sărbători însoțite de tradiționale dulciuri, dintre care remarcăm acel parfumat panettone plin cu stafide și fructe confiate sau acel pufos și delicios *pandoro* cu ciocolată. „Commedia dell’arte” și „Opera dei puppi” (marionete), deși sunt istorice, nu au dispărut din memoria italiană, străbătute de vechile literaturi: *cavaleresca*, *macheronica* sau *campagnola* (rustică), gen „Fioravante” sau „Storia Rinaldo da Montalbano”, improvizării artistice (canovaccio), cu măști reprezentând caractere specifice regiunilor Lombardia, Piemonte, Veneto, Friuli ș.a.

Veniți în România, emigranții italieni și-au păstrat aceste tradiții ale pământului natal, veselia firii lor, conta-

minându-i pe românii alături de care trăiau în bună înțelegere. La Galați, mulți dintre constructorii și meșteșugarii italieni își întemeiaseră gospodării pe raza comunei Filești, numită și Calica, în valea Cătușa, unde erau întinse grădini, livezi și vii. Aici, în zilele de sărbătoare, în frumoasa grădină a venerabilului doctor Serfiotti, se adunau la umbra teilor și plopilor de lângă apa Filești, cu cântecele și dansurile lor tradiționale: *La tarantella*, *La montanara*, *Piemontesina*, *Campagnola bella*, *Gli mazzolini di fiori*, *Marechiarie*, *O sole mio*, *Mamma*, *Il walzer della fisarmonica*, *Vola Colomba*, *Sul ponte di Bassano* și atâtea altele.

Femeile italiene erau un exemplu, atât pentru măiestria artei culinare și a împletitului, cât și pentru profunda lor credință creștină, pe care o transmiteau cu multă însuflețire copiilor. Bărbații lucrau la șosele, poduri, tunele, clădiri, erau meșteșugari sau agricultori. În oraș se pot admira și astăzi clădiri cu o arhitectură deosebită, diferite construcții și monumente din piatră sau marmură, toate purtând amprenta talentului constructorilor italieni care au trăit și au muncit pe aceste meleaguri alături de români și de alte naționalități.

În fiecare an populația orașului, printre care și urmașii etnicilor italieni, se adună în jurul monumentului închinat Unirii, operă a sculptorului Raffaello Romanelli, un simbol al frăției latine care ne unește de atâtea veacuri. ■

Ionel Gheorghiu

Inaugurarea unui laborator intelectual

Liceul „Dante Alighieri” din București, liceu în care se studiază limba italiană ca limbă maternă, a făcut elevilor săi, spre finele anului trecut, așa cum obișnuiește de un timp încoace, încă o surpriză plăcută. A inaugurat un Centru de documentare și informare (CDI), adevărat laborator intelectual de formare și educare pentru tinerii pe care-i pregătește cu dragoste, cu devotament și multă, multă pricepere, pentru viitor. Atâta vreme cât mai există dascăli devotați și elevi interesați, silitori și dornici de a se pregăti la nivelul cerințelor zilei de astăzi și a zilelor ce vin, mai există o speranță de mai bine pentru această țară.

Centrul este dotat cu o bibliotecă (mare), cu calculatoare, cu aparatură audio și video, cu legături la internet etc. Este primitor, oferă un ambient plăcut, unde chiar îți face plăcere să studiezi. Elevii lucrează individual sau în grup după libera lor voință, nu au subiecte impuse, fiecare își alege tematica după preferințe. Este o nouă viziune, credem, asupra a ceea ce trebuie să devină o școală, iar rezultatele se vor vedea curând.

În cadrul manifestării inaugurale elevii au vorbit cu dezinvoltură despre ceea ce vor face ei la noul Centru, prezentând o adevărată radiografie a activității lor.

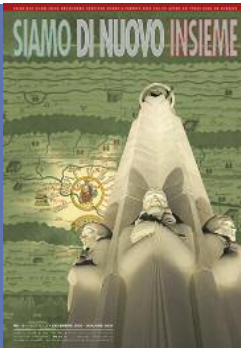

CDI beneficiază de un consultant din partea Institutului Italian de Cultură „Vito Grasso” din București, precum și de sprijinul Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT. De altfel, la inaugurarea Centrului a participat și dl. Mircea Grosaru, deputatul italienilor din România, care a apreciat înființarea acestui laborator intelectual ca pe o investiție în viitor, felicitându-i pe profesori și elevi pentru această inițiativă. Le-a promis tot sprijinul său și le-a propus realizarea unor proiecte în comun cu RO.AS.IT., cu Ministerul Culturii și Cultelor și cu Ministerul Afacerilor Externe pentru continuarea acțiunii *Romania: un mondo da scoprire*, manifestându-și,

totodată, dorința ca Liceul să grăbească înființarea corului și a echipei de dansuri specializate pe dansuri tradiționale românești și italiene.

Dl. deputat Mircea Grosaru a oferit, de asemenea, colectivului școlii o rubrică permanentă, în paginile revistei „Siamo di nuovo insieme”, în care să se exprime, având în vedere multitudinea și diversitatea manifestărilor pe care Liceul le organizează. ■

Gabriela Tarabega

Fotbaliști români de origine italiană

Fiind o națiune cu microbul fotbalului în sânge, etnicii italieni nu puteau lipsi de la întâlnirea cu sportul-rege de la noi. Cel mai însemnat moment în acest sens a fost fondarea clubului Juventus București. Au existat însă și câțiva fotbaliști cu origini peninsulare care s-au impus în fotbalul nostru. Cele mai importante nume

Este binecunoscut faptul că în România există de mult o importantă minoritate italiană. Frații noștri în latinitate din Peninsula au început să vină în țara noastră spre sfârșitul secolului XIX, cunoscând în anii interbelici cea mai înfloritoare perioadă a carierei lor. Însă apariția comunismului i-a gonit pe cei mai mulți dintre ei. Speriați de posibile deportări în Siberia, văzând cum procedaseră sovieticii cu cetățenii de origine germană de la noi, cei mai mulți s-au repatriat, profitând de un acord între statul român și cel italian, încheiat pe la sfârșitul anilor 40. Cei puțini rămași au fost nevoiți să nu facă mare tam-tam de originea lor, căci era vorba de o națiune ce aparținea unei țări capitaliste. Abia după 1990 au fost recunoscuți oficial ca minoritate națională.

Eduard Liviu Bartales

dinainte de cel de-al Doilea Război Mondial: Vintilă Cossini (Rapid), Nicolae Bonciocat (la echipele clujene România și Universitatea), Victor Pepoli (AMEFA Arad), Ricardo De Vittor, Traian Figaro, Gheorghe Smanioto, Giacomo Moretti, Melchior, Miggoti, Locatelli, Bruno și Ferrero (toți de la Juventus). Iar după război: Petre Libardi, Constantin Garbelotti, Liviu Bartales, Mario Contardo.

Vintilă Cossini poate fi considerat cel mai important fotbalist provenit din minoritatea italiană din România. Îl recomandă cartea sa de vizită. El a fost un simbol al Rapidului interbelic, căruia i-a fost multă vreme căpitan (a jucat de 164 de ori în prima divizie și a marcat 7 goluri). Mijlocas dreapta, tehnic, impetuos, cu o condiție fizică deosebită pentru acele vremuri, care i-a adus porecla de „omul fără splină”, a cucerit în vișiniu șase Cupe ale României. A jucat și în echipa națională, rămânând la un moment dat singurul supraviețuitor al echipei prezente la turneul final al Campionatului Mondial din 1938. De 25 de ori a îmbrăcat tricoul reprezentativei. Provenea dintr-o familie mixtă, tatăl său fiind un italian venit din Peninsula, care se căsătorise cu o româncă din zona Vrancei, la Constanța. În perioada când a fost jucător activ a fost cunoscut după prenumele său, Vintilă, din cauza antrenorului echipei naționale de-atunci, Costel Rădulescu, care se săturase de atâtea nume străine câte avea în jur. După ce și-a încheiat activitatea de jucător, Cossini, de profesie inginer electronist, a fost mai întâi șef de cabinet la Administrația CFR, apoi director general la Malaxa și director tehnic la clubul T.U.G.

Nicolae Bonciocat a fost un atacant central respectat al anilor 20, evoluând în cele două echipe de top ale Clujului acelor ani, România și Universitatea. A jucat de două ori și în echipa națională. Alte amănunte nu se mai cunosc despre el, decât că provenea dintr-o familie de mineri italieni, iar numele i se trăgea de la expresia *buon ciocatto*, adică bine lovit.

În primele decenii ale secolului trecut, un italian din Torino a venit în România, s-a îndrăgostit de o țărăncă din Muntenia, cu care s-a căsătorit și a avut patru copii. Unul dintre aceștia avea să devină fotbalist, pe numele său **Constantin Garbelotti**. Fundaș stânga, el a jucat în cariera sa, în anii 50, la mai multe echipe, precum Petrolul București (urmașa lui Juventus), Dinamo Brașov, Locomotiva București (adică Rapid), Tractorul Brașov și Metalul Titanii București.

Fiu al unui italian din Sighetu Marmației, **Petre Libardi** s-a născut la Câmpulung Muscel, dar și-a petrecut întreaga viață la Petroșani, activând la Jiul Petroșani, al cărui simbol a devenit ani buni. A fost un exemplu pentru seriozitatea, abnegația și priceperea arătate în teren. A jucat, în anii 60-70, de 238 de ori și a marcat 47 de goluri în prima divizie și a câștigat o Cupă a României. A îmbrăcat de două ori și tricoul echipei naționale și de alte două ori a evoluat în Cupele europene. Numele său italian era să-i aducă un contract în „Cizmă”. Plecat cu naționala de tineret a României în Italia, cei de la Como l-au ofertat, argumentându-i printre altele că originea sa italiană îl va ajuta să se adapteze foarte ușor. Acesta însă a refuzat, în acei ani o asemenea decizie însemnând ruperea definitivă de patria lui natală.

Ultimul jucător român cu sânge italian în vine care a apărut pe un teren de prim eșalon a fost simpaticul **Eduard Liviu Bartales**. Pe tatăl său l-a chemat Nicola Bartelli, dar o greșeală intenționată a notarului, impusă de o politică comunistă de ajustare a numelor străine, l-a transformat în Nicolae Bartales. Liviu Bartales a fost o extremă elegantă, de rasă, dar construcția sa de om principal i-a adus o mulțime de suspendări artificiale, venite tocmai în perioada în care trebuia să se impună. Astfel, i-a fost barată o carieră care ar fi putut fi una de excepție. Rapid a fost clubul de care a fost legat, la care a jucat cel mai mult, dar și de pe urma căruia a pătimit multe nedreptăți. A cucerit o Cupă a României și a fost internațional de juniori. Ca și Libardi, a avut o ofertă de la Olympiakos Pireu, cu ocazia unui turneu făcut în Grecia. Însă fiind prea legat de cei dragi din România, a refuzat. Fratele său mai mic, Carlo Bartales, a fost timp de un deceniu și jumătate, un apreciat ziarist de sport. ■

Răzvan Toma

Dialogul intercultural privește relațiile dintre cei care, fiind diferiți, trăiesc împreună. Studiul realizat de Comisia Europeană la sfârșitul lui 2007 și tematica proiectelor desfășurate în România în Anul European al Dialogului Intercultural arată că, la noi, diversitatea este înțeleasă în primul rând ca stare a pluralității manifestărilor formelor identitare etnice în spații culturale diferite, sub aspect lingvistic sau, mai general, cultural. În acest sens, persoane din rândul minorităților tradiționale ale României stau alături de persoane care aparțin unor grupuri culturale reunite sub numele general de „imigranți”. Dacă în cazul primilor sunt recunoscute la nivel național și exercitate drepturi culturale și lingvistice, în cazul nou-veniților situațiile de discriminare se referă atât la abordarea unora dintre instituțiile care oferă servicii esențiale (cum ar fi serviciile medicale sau școala), cât și la relația interpersonală cu ceilalți cu care intră în contact. Studiul realizat de Institutul Intercultural din Timișoara cu privire la dialogul intercultural în spațiul românesc sugerează insuficienta abordare a problematicei imigranților în România, iar un studiu recent asupra migrației în România, realizat de Fundația Soros, scoate în evidență aspectele care individualizează situația persoanelor care aleg să numească România pentru un timp, „acasă”. Cum ne privesc ei pe noi și spațiul acesta, cum se raportează societatea românească la acești nou-veniți, și cât de pregătite sunt instituțiile statului să se adapteze nevoilor acestora? Cum ne reflectăm unii în ceilalți diferențele și asemănările și ce stă în puterile noastre să facem pentru a trăi mai armonios împreună? Toate aceste lucruri au fost discutate cu doamna Sandra Pralong, ambasador național al Anului European al Dialogului

Minorități tradiționale și minorități noi

Intercultural 2008 cu reprezentanți ai Institutului Intercultural din Timișoara și ai Asociației Cultura Păcii, cu tineri de la liceele din București cu predare în limbile minorităților naționale și de la Liceul Internațional, în cadrul unei întâlniri organizate la INFOEUROPA București. Prin invitația lansată tinerilor, de a lua parte în mod activ la eveniment, organizatorii au dorit să-i asculte punându-și probleme politice, probleme ale comunității văzute din perspectiva europeană, să discute cu ei pentru a le afla opiniile și a-i provoca să își exerseze formularea și susținerea argumentelor proprii. Dezbateră a făcut parte dintr-o serie de trei astfel de evenimente:

6 noiembrie 2008: „Au artiștii responsabilitatea de a crea punți de comunicare între culturi?” – în colaborare cu Departamentul pentru Relații Interetnice din subordinea Guvernului României

13 noiembrie 2008: „Care pot fi rolul și semnificația dezbaterilor publice pe tema dialogului intercultural?” – în colaborare cu Asociația Română de Dezbateri, Oratorie și Retorică, Asociația Pro Democrația, Asociația Cultura Păcii și Institutul Intercultural din Timișoara

27 noiembrie 2008: „Minorități tradiționale și minorități noi – statutul imigrantului în România” – în colaborare cu Departamentul pentru Relații Interetnice din subordinea

Guvernului României, Institutul Intercultural Timișoara și Asociația Cultura Păcii. Seria de dezbateri a avut loc în cadrul Programului Național al României pentru Anul European al Dialogului Intercultural și a constituit o încercare de a identifica opiniile pe care ni le asumăm atunci când preluăm necritic mesaje politice europene, din dorința de a încuraja o atitudine civică asupra dialogului intercultural, prea adesea privit ca fiind responsabilitatea exclusivă a specialiștilor sau a politicienilor, fie ei români sau europeni. Programul a fost realizat de Centrul de Consultanță pentru Programe Culturale Europene în parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului și cu Asociația Română pentru Dezbateri, Oratorie și Retorică, cu sprijinul Reprezentanței Comisiei Europene în România și al Departamentului pentru Afaceri Europene din cadrul Secretariatului General al Guvernului. **2008 – Anul European al Dialogului Intercultural** este o inițiativă a Uniunii Europene prin care s-a urmărit promovarea dialogului intercultural, creșterea nivelului de conștientizare a tuturor locuitorilor din spațiul european cu privire la importanța dezvoltării unei cetățenii europene active. Evenimentul s-a bucurat de sprijinul Televiziunii Române și a fost difuzat în emisiunea **Conviețuiri** de la TVR 1. ■

Alegeri parla

Mircea Grosaru
Doctorand în drept
comercial, membru în
Comisia juridică de
disciplină și imunități
a Camerei Deputaților

Alegerile parlamentare din 30 noiembrie 2008 s-au încheiat. La ora când scriu acest articol, premierul Emil Boc a fost desemnat de către Președintele țării, și-a format noul Guvern, care a fost validat de Parlamentul României și chiar a început să lucreze. Cum? Vom vedea. Sperăm cu toții ca noua majoritate să găsească soluțiile care să conducă țara noastră spre adevăratele valori morale, dar și spre prosperitate și o viață mai bună pentru cetățenii ei.

La începutul noului an mi-aș permite o trecere în revistă a rezultatelor alegerilor la organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, întrucât aceasta ne privește, organizațiile participante reușind să-și desemneze reprezentanții în Parlament, ceea ce înseamnă un succes, de așteptat, de altfel, din partea tuturor.

Dacă în alegerile trecute, organizațiile minorităților naționale participau la vot tot în sistem uninominal, de această dată minoritățile au fost puse să lupte față în față cu partidele politice, fiecare vot în colegiu, reprezentând o opțiune politică, sau un vot de simpatie pentru o anumită minoritate și nici de data aceasta surprizele nu au lipsit, gândindu-ne doar la faptul că noul Parlament este diferit de cel vechi în proporție de peste 60%. La minorități însă, legea a fost mult mai tranșantă cu participanții, în sensul selectării acelor organizații care au dat dovada în timp că pot gestiona o minoritate la nivel național, având în primul rând logistica necesară.

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. – a obținut un număr de voturi mult mai mare decât în anii trecuți, ceea ce arată că activitățile derulate și organizarea ei din ultimii 4 ani, au fost apreciate nu numai de etnicii noștri, numărul de voturi demonstrând că și populația majoritară sprijină și apreciază activitatea acesteia. În plus, RO.AS.IT., deși un număr mic de etnici s-au declarat la ultimul recensământ italieni, s-a clasat pe un loc foarte bun în ceea ce privește numărul de voturi, întrecând organizații care la alegerile anterioare au obținut rezultate mult mai bune, aceasta datorându-se și sistemului de vot uninominal,

în care alegătorul nu privește numai organizația pe care o reprezintă, ci și persoana candidatului, cel puțin în egală măsură. Numărul voturilor obținute a fost de circa 10 ori mai mare decât numărul de participanți la vot, având în vedere faptul că procentul aplicat etnicilor italieni, care știm că nu participă cu toții la vot, sau votează altceva decât RO.AS.IT., unii fiind chiar membri ai altor partide politice, ne arată că oricum minoritatea italiană obținea din nou un loc în Parlament.

Poate că ar fi multe comentarii de făcut pe această temă însă important este faptul că italienii și-au redobândit poate cel mai de preț lucru al ultimilor ani și anume prestigiul și demnitatea, ceea ce reprezintă un punct de pornire foarte solid în viitoarele proiecte.

Prezentăm în cele ce urmează o situație a organizațiilor minorităților naționale din România participante în alegeri și numărul de voturi obținute de reprezentanții fiecărei minorități:

- Partida Romilor „Pro Europa” cu 44.037 voturi
- Forumul Democrat al Germanilor din România, cu 23.190 voturi
- Federația Comunităților Evreiești din România, cu 22.393 voturi
- Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor din România, cu 15.373 voturi
- Uniunea Bulgară din Banat -România, cu 14.039 voturi
- Uniunea Armenilor din România, cu 13.829 voturi
- Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România, cu 11.868 voturi
- Asociația Macedonenilor din România, cu 11.814 voturi
- Uniunea Sârbilor din România, cu 10.878 voturi
- Asociația Italianilor din România, cu 9.567 voturi
- Uniunea Democrată Turcă din România, cu 9.481 voturi
- Uniunea Ucrainenilor din România, cu 9.338 voturi

mentare 2008

- Comunitatea Rușilor Lipoveni din România, cu 9.203 voturi
- Uniunea Croaților din România, cu 9.047 voturi
- Uniunea Elenă din România, cu 8.875 voturi
- Asociația Liga Albanезilor din România, cu 8.792 voturi
- Uniunea Polonezilor din România, cu 7.670 voturi
- Uniunea Culturală a Rutenilor din România, cu 4.514 voturi.

Reprezentanții minorităților etnice, deputați în Parlamentul României sunt următorii:

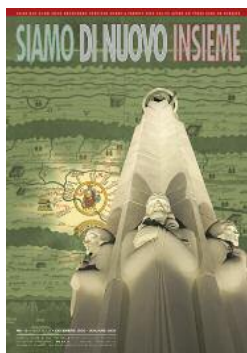
1. **Mircea Grosaru** – Asociația italienilor din România – RO.AS.IT.
2. **Dragoș-Gabriel Zisopol** – Uniunea Elenă din România
3. **Nicolae Mircovici** – Uniunea Bulgară din Banat – România
4. **Ovidiu-Victor Gant** – Forumul Democrat al Germanilor din România
5. **Gheorghe Firczak** – Uniunea Culturală a Rutenilor din România
6. **Ștefan Buciuta** – Uniunea Ucrainenilor din România
7. **Nicolae Păun** – Partida Romilor „Pro-Europa”
8. **Dușan Popov** – Uniunea Sârbilor din România
9. **Ibram Iusein** – Uniunea Democrată Turcă din România
10. **Adrian Miroslav Merka** – Uniunea Democratică a Slovacilor și Cehilor din România
11. **Ghervazen Longher** – Uniunea Polonezilor din România
12. **Miron Ignat** – Comunitatea Rușilor Lipoveni din România
13. **Mihai Radan** – Uniunea Croaților din România
14. **Oana Manolescu** – Asociația Liga Albanезilor din România
15. **Liana Dumitrescu** – Asociația Macedonenilor din România

16. **Aledin Amet** – Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România
17. **Aurel Vainer** – Federația Comunităților Evreiești din România
18. **Varujan Pambuccian** – Uniunea Armenilor din România.

Programul pentru perioada 2008-2012 al Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT. – a fost prezentat de către candidat pe site-ul său personal și pe site-ul Asociației, iar ceea ce va urma în perioada imediat următoare înseamnă muncă, organizare, continuitate, proiecte noi și o abordare mai pragmatică a intereselor minorității italiene din România, pornind de la cultură și tradiții, continuând cu școala și cu activitățile economice ale italienilor care investesc sau vor investi în România, comunitatea italiană cuprinzând la ora actuală multe persoane interesate să deschidă noi afaceri prin programe bine studiate, aici în România, țară în care și-au dat mâna încă de acum 2000 de ani strămoșii românilor și ai italienilor. ■

Mircea Grosaru

Rezultate. Scurte comentarii

Alex Tomaselli și muzica tradițională italiană

În elegantul Salon „Sorana Coroamă Stanca” al Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT. – a avut loc, în seara zilei de 10 decembrie 2008, lansarea CD-ului *Osteria della rosa bianca*. Dialog cu muzica italiană, în interpretarea lui Alex Tomaselli, membru marcant al Asociației, și a formației sale.

CD-ul cuprinde melodii populare sau percepute ca atare datorită ariei lor largi de răspândire, și anume: *Comme facette mamma*, *Osteria della rosa bianca*, *La mia mamma mi diceva*, *Il cacciatore del bosco*, *Sciur padrun da li beli braghi bianchi*, *La mamma di Rosina*, *Vinassa vinassa* etc. Melodiile au fost interpretate de Alex Tomaselli: voce, chitară mandolină, bass, claviaturi adiționale; Mircea Horvath: acordeon, claviaturi; Sebi „Deosebi” Lazăr: percuție. Mixaj & mastering: Vali „Km” Șerban, la Attic Studio. Proiectul a fost subvenționat de Ministerul Culturii și Cultelor și de RO.AS.IT.

Osteria della rosa bianca

Un numeros public – printre care i-am remarcat pe E.S. Mario Cospito, ambasadorul Italiei la București, dl. consul Siro Peppoloni, dl. deputat

Mircea Grosaru, d-na Rodica Precupețu (DRI-Guvernul României), d-na Magdolna Grosu (Ministerul Culturii și Cultelor), foarte mulți dintre etnicii italieni din București – a participat la lansarea CD-ului, precedată de un concert de muzică italiană susținut, evident, de Alex Tomaselli și formația sa. Aplauzele entuziaste ale celor prezenți și cererea insistentă de bisuri, ne îndreptătesc să credem că am asistat la un eveniment de real succes.

Expoziție de instrumente muzicale tradiționale românești la Roma

În intervalul 4 - 6 decembrie 2008, Accademia di Romania a fost gazda unei expoziții vivace și atrăgătoare, cea a lui Ovidiu Papană, profesor universitar la Facultatea de Muzică din Timișoara și proprietarul celei mai bogate colecții particulare de instrumente tradiționale din România. O expoziție extrem de atractivă, pentru că profesorul Papană și-a propus nu numai să prezinte instrumente muzicale tradiționale românești, ci să și cânte la unele dintre cele mai surprinzătoare dintre ele, și în același timp, deosebit de interesantă, pentru explicațiile și ilustrările realizate cu ajutorul unor înregistrări ce aparțin unor interpreți consacrați ai culturii române orale. O expoziție de covoare tradiționale românești (îngrijită de ing. Ștefan Ionescu) și un concert al corului Institutului Pontifical Pio Romeno din Roma au completat, în mod fericit, acest eveniment inedit.

Concursul Miss Italia nel Mondo – Europa de Est

Ediția 2009 a concursului se va desfășura, ca în fiecare an, la Teatrul Național din Timișoara în ziua de 25 aprilie. Toate tinerele de etnie italiană din România, care au un fizic plăcut, compatibil cu o asemenea competiție sunt invitate să se înscrie la concurs. Pentru a vă putea înscrie trebuie să aveți între 17 și 26 de ani și minimum 1,65 m înălțime. Candidatele care îndeplinesc aceste condiții sunt rugate să-și anunțe intenția de participare până la data de 10 aprilie a.c., urmând a preciza: vârsta exactă, înălțimea, culoarea părului și a ochilor, precum și numărul de la pantofi (întrucât aceștia urmează să fie achiziționați de organizatori). Relații suplimentare la dna Viorica Bălțeanu, Teatrul Național din Timișoara, Concursul Miss Italia.

Noaptea Institutului Italian de Cultură

În semn de rămas-bun spus anului ce abia s-a încheiat, Institutul Italian de Cultură „Vito Grasso” din București a găzduit în seara zilei de 12 decembrie o întâlnire mai aparte, ca de sărbători, cu „obișnuții casei”. Printre „cadouri”: vernisajul expoziției *Aproape Pustia: I Ars. II Asemeni* cu lucrări de George Mircea și Doina Mihăilescu și un invitat cu totul special: Grigore Leșe. Pentru pauza tradițională gazdele s-au pregătit cu nu mai puțin tradiționalul panettone.

Casa România la Roma

Spre finele anului 2008, Guvernul României a prezentat la Roma, în colaborare cu Ambasada României în Italia, noul proiect de informare și sensibilizare a publicului față de comunitatea românească din Peninsulă, intitulat *Casa România*. Evenimentul reprezintă încă o inițiativă a campaniei instituționale lansate la sfârșitul lunii septembrie a anului trecut și intitulată *România, încântat să te cunosc*, un nou demers de apropiere a poporului român de cel italian, printr-o cunoaștere aprofundată a valorilor culturale tradiționale românești. Sub forma unui pavilion expozițional, *Casa România* a prezentat ambientul unei case românești moderne cu elemente de cultură și tradiție românească. De asemenea, au existat momente de divertisment, artistice și de gastronomie, în „interpretarea” unui bucătar profesionist român care a arătat cum se pregătesc mâncărurile tradiționale românești. Grupul „Dor călător” a încântat publicul cu dansuri românești tradiționale.

Darul de Crăciun al Operei Naționale București

În ultima lună a anului trecut, luna sărbătorilor și a cadourilor, Opera Națională București (ONB) a pregătit o surpriză pentru micii spectatori: premiera baletului *Albă-ca-Zăpada și cei șapte pitici*. Spectacolul va fi reluat periodic pe parcursul întregii stagiuni 2008/2009. Compozitorul baletului și, în același timp, dirijorul spectacolului este Cornel Trăilescu, coregrafia este semnată de Francisc Valkay, iar concepția scenografică îi aparține Adriannei Urmuzescu. Părinți, este păcat să refuzați copiilor voștri un asemenea dar minunat!

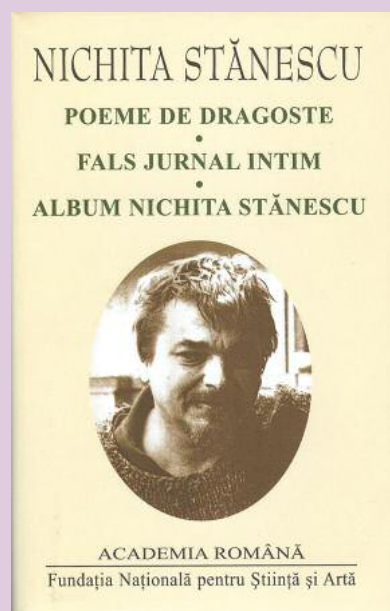

Academia Română l-a omagiat pe Nichita Stănescu

La 75 de ani de la naștere și la 25 de ani de la trecerea sa prematură în neființă, Academia Română l-a omagiat, în Aula Magna, pe Nichita Stănescu, poetul nepereche, în ziua de 12 decembrie 2008.

Manifestarea a fost prefăcută de cvartetul Liceului de muzică „George Enescu” din București, format din: Alexandra Dragomir (vioara I), Elena-Ana Albu (vioara II), Sorin Spasinovici (violă), Marilena Milcu (ciello), clasa profesor Mihaela Lixandru. Talentații tineri i-au cântat lui Nichita piese muzicale dedicate Sfintei sărbători a Crăciunului. Cea care a făcut posibil acest miniconcert este d-na prof. dr. Doina Paron Florișteanu, membră a RO.AS.IT. În cadrul aceluiaș eveniment a fost lansat și volumul cu numărul 100 al colecției *Opere fundamentale* (colecție de tip *Pleiade*) editată de

Fundația Națională pentru Știință și Artă, cuprinzând poeziile de dragoste ale lui Nichita Stănescu.

Corul „Preludiu” în concert la Accademia di Romania

Pentru celebrarea sărbătorii Crăciunului - 2008, corul de cameră Preludiu, dirijat de maestrul Voicu Enăchescu, a fost invitat să concerteze la Accademia di Romania din Roma, în ziua de 9 decembrie. În program: muzică sacră, colinde, muzică din repertoriul romantic și de inspirație folclorică (Orlando di Lasso, Luca Marenzio, Giovanni Luigi da Palestrina, Lodovico da Vittoria, Edward Grieg, Paul Constantinescu, J.S. Bach, J. Offenbach, N. Ursu, N. Lungu, T. Jarda, V. Spătăreanu, F. Donceanu, A. Pașcanu).

Grafica lui Marcel Chirnoagă la Veneția

Pe 10 ianuarie, la sediul Institutului Român de Cultură și Cercetare Umanistică de la Veneția a fost vernisată o expoziție a

artistului român Marcel Chirnoagă.

Institutul a mai colaborat cu artistul, găzduind diferite expoziții ale sale, Marcel Chirnoagă fiind, de altfel, bine cunoscut în mediul artistic italian. Astfel, în primăvara anului 2005, primăria orașului Padova și Asociația „Prietenii României”, condusă de Rosy și de Liviu Zanolini, au organizat la Galeria „La Rinascente” o retrospectivă Marcel Chirnoagă. Tot atunci a fost expusă lucrarea „Apocalipsa Sfântului Ioan”, ultima capodoperă a artistului, considerat adesea de criticii de artă drept cel mai mare grafician al ultimelor decenii.

Multe orașe din Italia găzduiesc astăzi un număr important de opere din creația regretatului grafician. În 1999, cu ocazia manifestării intitulate „Dante în România”, lui Marcel Chirnoagă i s-a decernat, la Ravenna, Medalia de Aur pentru cele 21 de gravuri ilustrând „Infernul” din capodopera „Divina Comedie”.

Seară de poezie

Accademia di Romania și Fundația Marino Piazzolla au găzduit la 5 noiembrie 2008 o serată literară deosebit de bogată în traduceri și noutăți editoriale, aflate sub semnul poeziei. Printre invitați – Geo Vasile, italienist, critic literar și cunoscut traducător de literatură italiană în română și de literatură română în italiană, al cărui cel mai recent volum – *I fiori del dolore / Florile durerii*, cu poezii traduse din Marino Piazzolla, a fost publicat la editura Fermenti din Roma. Volumul a fost prezentat alături de alte două cărți dedicate, de această dată, publicului italian care iubește, studiază sau dorește să descopere literatura română: Mihai Eminescu – *Iperione. Poesie scelte* cu unele dintre cele mai frumoase versuri din lirica eminesciană și George Bacovia – *Piombo. Versi / Plumb. Versuri*, antologie bilingvă.

Un nou volum despre Mircea Eliade

Programul manifestărilor-eveniment organizate spre sfârșitul anului trecut de către Accademia di Romania, a inclus lansarea la 10 decembrie a volumului *Mircea Eliade esoterico. Ioan Petru Culianu e i „non detti”* de Marcello de Martino (Edizioni Settimo Sigillo 2008, Roma).

Așa-dar, o nouă carte despre Mircea Eliade, în multiplele sale ipostaze: istoric al religiilor, filozof, scriitor, antropolog.

Autorul este lingvist, filolog și istoric al antichității, membru al *Istituto Italiano per l'Africa e l'Oriente* și al *American Academy of Rome*.

Au fost invitați să prezinte volumul, profesorii Florin Țurcanu (Facultatea de Științe Politice, Universitatea București), autor al unei excelente monografii despre Eliade, și Roberto Scagno (Universitatea din Padova), unul dintre cei mai importanți eliadologi din Italia, și care a îngrijit edițiile italiene a numeroase opere ale lui Mircea Eliade.

Cea mai frumoasă carte din lume

Astfel a fost denumită cartea *Michelangelo, mâna savantă*, lansată nu de mult la Bologna, de către Editura italiană FMR, specializată în reviste și cărți de lux din domeniul artei, în semn de omagiu la împlinirea a 500 de ani de când genialul artist a început să picteze Capela Sixtină.

Lucrarea are o lungime de 68 cm și o lățime de 42 cm, iar coperta, în forma unei plăci din marmură încastrată într-un cadru acoperit cu catifea roșie, este o reproducere a basoreliefului *Fecioara pe scară*, prima lucrare a lui Michelangelo, și este executată din marmură de la cariera Polvaccio din Carrare, redeschisă cu această ocazie, de unde sculptorul se aprovizionează pentru operele sale.

Cele 264 de pagini ale volumului conțin gravuri, fotografii și texte, iar semnele de carte sunt din hârtie marmorată aurită.

Tipărită cu o cerneală al cărei secret se află în rețetele antice ale scrierii și cu textul imprimat pe un pergament fin, cartea, realizată într-un tiraj de numai 99 de exemplare, a 100.000 euro, a fost concepută ca o operă de artă, destinată colecționarilor și bibliofililor.

Questa mattina, con grande piacere, ho ricevuto la corrispondenza con la rivista "Siamo di nuovo insieme" nr. 8, con gli interessanti articoli su Cesare Pavese, che celebra il centenario e il musicista Giacomo Puccini (150 anni dalla nascita).

Questa rivista è molto puntuale ed accurata e riporta notizie di grande interesse, ad esempio il "Poeta Stefan Petica", che amava molto l'Italia.

Anche l'articolo su Michelangelo Buonarroti, scultore, pittore, architetto e poeta che molto realizzo nella città di Roma delle sue opere scultoree e pittoriche (affreschi della Capella Sistina) i'ho molto apprezzato e ammirato.

Enzo Tanga

Citesc cu multă plăcere revista Dumneavoastră, care mi se pare tot mai frumoasă și mai interesantă, cu fiecare număr pe care-l primesc. Ea îmi dă posibilitatea să fiu la zi cu ceea ce se întâmplă în comunitatea italiană, cu cele mai importante evenimente politice și sociale din Italia, dar și din România, precum și cu relațiile și schimburile dintre cele două țări ale noastre. Am apreciat, în mod deosebit, activitățile desfășurate de reprezentanții comunității noastre în cadrul Programului diplomatic guvernamental Romania: un mondo da scoprire.

Cred cu tărie că străinii trebuie să cunoască România profundă și nu circul politic sau programele suburbane ale diverselor noastre televiziuni.

Îți mulțumesc revistă, că există!

Angelo Olariu

În această dimineață am primit, cu mare plăcere, plicul cu revista „Siamo di nuovo insieme” nr. 8, cu interesantele articole despre Cesare Pavese, al cărui centenar se celebrează acum, precum și despre compozitorul Giacomo Puccini (150 de ani de la naștere).

Această revistă este foarte punctuală, elegantă și aduce știri de mare interes, ca de exemplu, aceea despre „Poetul Ștefan Petică”, cel care iubea foarte mult Italia.

Am apreciat foarte mult și am admirat articolul despre Michelangelo Buonarroti, sculptor, pictor, arhitect și poet, care a făcut atâtea pentru Roma prin operele sale de sculptură și pictură (dacă ar fi să ne referim numai la frescele din Capela Sixtină).

Sunt foarte plăcut impresionată de lumea minunată pe care mi-o aduce în casă revista Dvs. „Siamo di nuovo insieme”. Fiecare număr mă surprinde cu o paletă bogată și variată de informații culturale vizând, de exemplu, mari personalități ale lumii culturale românești sau italiene.

Sunt mândră de faptul că etnia italienilor din România are din nou un reprezentant în Parlamentul României în persoana distinsului jurist Mircea Grosaru, care-i va putea promova, în continuare, energia și talentul cu care reprezentanții aceștia au fost înzestrați de Cel de Sus.

Țin să-l felicit, în mod special, pe această cale, pe dl. Deputat Mircea Grosaru pentru succesul înregistrat în Alegerile parlamentare și pentru activitatea Domniei sale din ultimii ani pusă în slujba comunităților de italieni trăitoare în România. Scorul obținut în alegeri demonstrează, încă o dată, că se bucură de simpatia și sprijinul unei bune părți a membrilor etniei, dar și a multor reprezentanți ai populației majoritare.

Monica Namolovan

Roman Vivarelli a trecut la cele veșnice

Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. – este profund îndurerată de încetarea prematură din viață a unuia din cei mai iubiți membri ai comunității italienilor din Sinaia. Roman Vivarelli a fost o persoană prețuită și admirată de concetățenii săi, un spirit viu, activ, comunicativ, devotat familiei sale, prietenilor săi de-o viață. Cunoștea ca nimeni altul istoria italienilor, care au contribuit la edificarea orașului Sinaia încă de la sfârșitul secolului XIX. Plecarea sa dintre noi, în plină putere creatoare, este o mare pierdere pentru Asociația noastră și dacă ne gândim numai la faptul că a lăsat neterminată istoria italienilor din urbea sa natală. Roman Vivarelli cunoștea ca nimeni altul istoria fiecărei familii de italieni, a fiecărei construcții sau fiecărui drum la care aceștia au trudit de-a lungul vremurilor. Viața sa pământească s-a încheiat. Să-l rugăm pe bunul Dumnezeu să fie milostiv cu fratele nostru răposat și să-i deschidă cât mai curând porțile Paradisului într-o odihnă veșnică.

ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.** STR. LIPSCANI NR. 19, etaj 1, 030031 BUCUREȘTI

TEL./FAX: 021 313 3064

WWW.ROASIT.RO